

Keepin' It Possible

Wat een feestje van culturele betekenis had moeten worden, werd een jammerlijke deceptie. *Yo! VPRO Raps* (22 februari 2007) was bedoeld als eerbetoon aan vijftieng jaar hiphop in Nederland. Tal van grotere en minder grote artiesten waren naar de televisiestudio gekomen om de verjaardag van hiphop luister bij te zetten. Wellicht deugde de gekozen aanpak niet (een soort *Rondom Tien*, met teveel gasten en weinig ruimte voor reflectie en verdieping), maar de uitzending maakte pijnlijk duidelijk dat het hiphopmilieu zélf de grootste bedreiging vormt voor artistieke progressie en toenemende professionaliteit. Iedereen was vooral solidair, “down met elkaar”, en afwijkende gezichtspunten of meer theoretische benaderingen werden geschuwd. Binnen een half uur was het niveau gedaald naar gemompel, halve zinnestjes en brabbelwoordjes als “yo”, “down”, “dope”, “weet-jewel” en “keepin’ it real”. Het gezelschap hield elkaar in een alles verstikkende wurggreep, waardoor de indruk werd gewekt dat we getuige waren van een *urban* praatessie op een middelbare school. Geen moment werd zichtbaar dat hiphop als één van de belangrijkste culturele bewegingen van de laatste decennia moet worden aangemerkt. De angst zich van de achterban te vervreemden en de mythe van *street credibility* verhinderen hiphop zich te vernieuwen en opnieuw uit te vinden.

Natuurlijk, *Nederhop* is groter dan ooit, maar weinig hiphop van eigen bodem kenmerkt zich door originaliteit en vernieuwing. Buitenlandse radiostations liggen niet wakker van onze bijdrage aan de wereld. Over de hele genomen worden de beats eendimensionaal en clichématig geproduceerd (affecten van Amerikaanse voorbeelden), blijkt de geluidskwaliteit van de opnames matig (je hoort voortdurend de sound van de Nederlandse rockstudio’s) en beluister je maar weinig stemmen die zich blijvend in je bewustzijn verankeren. Iedereen kan immers hiphop maken, zo lijkt het democratische parool. Het eindeloos imiteren van de Amerikaanse markt en de weigering zich te verhouden tot bijvoorbeeld Londen, Parijs, Afrika en Brazilië - waar grote innovaties van het genre plaatsvinden - doen de polderhiphop geen goed. Een uitzondering lijkt de toegenomen kwaliteit van de Nederlandstalige rapteksten, zowel poëtisch als narratief. In zijn boek over twintig jaar hiphop in Nederland, *Van Brooklyn naar Breukelen* (2002), schreef Saul van Stapele al dat Nederlandse hiphop het Amerikaanse voorbeeld niet moet kopiëren. Die slag zou bij voorbaat al verloren zijn. Maar zijn aansporing mag geen excuus zijn om dan maar genoegen te nemen met een vlak provincialisme.

In Rotterdam ontmoet je vandaag meer opwindende hiphop in clubs als Worm en Crime Jazz dan in het traditionele urban of popcircuit. De Rotterdamse producer en rapper P-Mode opende een optreden van Rammellzee in Worm (6 april 2007) met een fascinerende performance, waarbij hij zichzelf begeleidde met een bijzonder fris en spannend geluidswaarsel, voortgebracht door zijn laptop. Even opmerkelijk en vernieuwend was de clip *So Dope* (2006) van het Rotterdamse duo Statics, voor deze gelegenheid bijgestaan door rapper Excellent: een gekke mengeling van house, elektro en hiphop, aanstekelijke raps en een voortreffelijk anticiperende Excellent. Ook het optreden van Duvel in de Rotterdamse Schouwburg (12 december 2007) was opzienbarend. Hij presenteerde zijn mooie singel WLKNKRBBR door louter de tape af te spelen en met de armen gekruist het publiek streng en zwijgend aan te kijken. Deze acts delen met elkaar een radicale breuk met de traditionele mores en protocollen van het hiphopmilieu – ze waren niet bang hun toehoorders op de proef te stellen. Zoals bebop ooit de jazzachterban schoffeerde door te weigeren dansmuziek te maken, het publiek ongeïnteresseerd te bejegenen en ‘zwarte’ muziek een intellectuele basis te geven, zo doorbraken genoemde musici het hiphopconservatisme in Rotterdam. Professionaliteit, artistieke groei en muzikale vernieuwing kunnen niet bestaan zonder moed en durf – kijk maar naar Dizzee Rascal of Wiley in Engeland. Geen “*keepin’ it real*”, maar “*keepin’ it possible*”.

Over hiphop in de Verenigde Staten, Engeland, Brazilië en Afrika verschijnen bijna dagelijks studies, egodocumenten en documentaires die recht doen aan een rijke traditie. In Nederland is het echter opvallend stil. Bezien vanuit het perspectief van de recente cultuurgeschiedenis staat hiphop in Nederland blijkbaar nog in de kinderschoenen. In 2012 kan ons land op herhaling als hiphop hier haar dertigste verjaardag viert. Misschien kunnen we lering trekken uit de treurige gebeurtenissen rondom het vorige lustrum. Iets meer lef, reflectie en kritische distantie, en iets minder angst, conservatisme en achterbanfetisjisme zouden hiphop in Nederland vooruit kunnen helpen.

Alle kunsten vergen een leergang. En publiek moet je nu eenmaal opvoeden.